

PFAS-aanvulling
Nota Bodembeheer
Gemeente Kerkrade

Versie: definitief

Datum: 03 september 2020

Inhoud

1. Inleiding

- 1.1. Aanleiding en doel
- 1.2. Ruimtelijke afbakening beheergebied
- 1.3. Vaststelling en geldigheid

2. Bodemkwaliteit PFAS

- 2.1. Bestaande en aanvullende bodemkwaliteitskaart
- 2.2. Toepassingseisen PFAS
- 2.3. Uitgesloten situaties

3. Grondverzet binnen het beheergebied

4. Grond van buiten het beheergebied

5. Tot slot

Bijlage 1 bodemkwaliteitskaart PFAS (separaat document)

Bijlage 2 Verdachte locaties en activiteiten PFAS

Bijlage 3 Afkortingenlijst PFAS

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Op 08 juli 2019 is het 'Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie' (PFAS = Poly- en perfluoralkylstoffen) van kracht geworden en op 28 november 2019 is een vernieuwde versie van kracht geworden. In dit handelingskader is onder meer vastgelegd dat grond en baggerspecie op PFAS moeten worden onderzocht voordat hergebruik plaatsvindt. Eén van de aanbevelingen van het tijdelijk handelingskader (THK) is dat gemeenten hun bodemkwaliteitskaart voor PFAS moeten aanpassen. Op 02 juli 2020 is het THK nog eens aangepast waarbij de Achtergrondwaarden zijn verhoogd.

Naar aanleiding hiervan heeft de gemeente Kerkrade, in samenwerking met de regiogemeenten Heerlen, Landgraaf en Brunssum haar bestaande bodemkwaliteitskaart ("*Regionale bodemkwaliteitskaart, gemeenten Brunssum, Kerkrade en Landgraaf*", Oranjewoud, nr. 242460, revisie 01, d.d. 21-03-2013) aangevuld met PFAS. Het resultaat is beschreven in het rapport "Actualisatie bodemkwaliteitskaart met PFAS Regio Parkstad: gemeente Kerkrade" (opgesteld door Sweco, d.d. 16 juni 2020, rapportnummer SWNL0262416).

In het voorliggende document is vastgelegd op welke wijze de 'Nota Bodembeheer Gemeente Kerkrade' van 30 maart 2016 (NBB Kerkrade), moet worden aangevuld met PFAS.

1.2 Ruimtelijke afbakening beheergebied

De gemeente Kerkrade maakt deel uit van de regio Parkstad Limburg. Het beheergebied is ongewijzigd ten opzichte van de NBB Kerkrade en bestaat uit het grondgebied van de 4 voormalige mijnbouwgemeenten; Brunssum, Heerlen, Kerkrade en Landgraaf.

1.3 Vaststelling en geldigheid

Via een wijziging van het Besluit bodemkwaliteit (Bbk, artikel 44, lid 3) heeft het college van B&W tijdelijk (vanaf 18 december 2019 en tot 1 januari 2021) de bevoegdheid om, in plaats van de gemeenteraad, het lokale beleid voor PFAS vast te stellen.

De vaststelling vindt plaats bij besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Het is hierbij niet verplicht om bij de voorbereiding van het besluit gebruik te maken van de uniforme openbare procedure (afdeling 3.4 Awb). Het vaststellen van de bodemkwaliteitskaart en het bodembeleid gebeurt d.m.v. een beleidsregel (art. 4:81 Awb). Dit besluit staat niet open voor beroep (artikel 8:3 Awb).

Deze beleidsnota, inclusief de bijlagen treden in werking een week nadat de bestuurlijke vaststelling is gepubliceerd. De geldigheidsduur van deze PFAS-aanvulling Nota Bodembeheer (NBB-PFAS Kerkrade) bedraagt maximaal 10 jaar. Dit is vastgelegd in artikel 53 van het Besluit bodemkwaliteit.

De actualiteit van een bodemkwaliteitskaart en de noodzaak tot herziening worden, conform de Richtlijn Bodemkwaliteitskaarten, ambtelijk met enige regelmaat getoetst. Na herziening dient de bodemkwaliteitskaart opnieuw beleidsmatig te worden vastgesteld. Ook in het geval dat er echter geen wijzigingen in de bodemkwaliteitskaart optreden moet deze periodiek (eens per 5 jaar) opnieuw beleidsmatig worden vastgesteld.

2 Bodemkwaliteit PFAS

2.1 Bestaande en aanvullende bodemkwaliteitskaart

De gemeente Kerkrade heeft de bestaande bodemkwaliteitskaart ("Regionale bodemkwaliteitskaart, gemeenten Brunssum, Kerkrade en Landgraaf", Oranjewoud, nr. 242460, revisie 01, d.d. 21-03-2013) die tegelijk met de NBB Kerkrade in 2016 is vastgesteld, aangevuld met PFAS op basis van onderzoek en de rapportage "Actualisatie bodemkwaliteitskaart voor PFAS", Subtitel "Regio Parkstad: gemeente Kerkrade"; Sweco; Projectnr. 371786; Referentienr. SWNL0262416; Datum 16-06-2020.

2.2 Toepassingseisen PFAS

Op basis van de resultaten van het onderzoek naar PFAS:

- Gelden de in Tabel 1 opgenomen gehalten als kwaliteit voor PFAS van de vrijkomende grond/mijnsteen uit de betreffende zone. Of de bodemkwaliteitskaart als milieuverklaring kan worden gebruikt moet via een vooronderzoek overeenkomstig de NEN5725 worden aangetoond: Toetsing gebruik bodemkwaliteitskaarten bij te ontgraven grond en het toepassen van grond.
- Is er geen reden aan te nemen dat binnen Mijnsteengebieden andere PFAS-gehalten aanwezig zijn dan er buiten, en worden dezelfde gehalten gehanteerd.
- Gelden in aanvulling op het bestaande beleid (*NBB Kerkrade*) de toepassingseisen voor gebiedseigen PFAS-houdende grond/mijnsteen en baggerspecie in genoemde zone.

Tabel 1: Kwaliteit PFAS (in µg/kg ds) en Toepassingseis voor toepassen gebiedseigen grond/mijnsteen en baggerspecie per zone

Zone	Toepassingseis bestaande BKK	Kwaliteit PFOS o.b.v. BKK	Kwaliteit PFOA o.b.v. BKK	Toepassingseis PFAS ²⁾
1: Bovengrond Wonen	Wonen en LMW ¹⁾	0,38	0,23	Maximale toepassingnormen THK ⁴⁾
2: Bovengrond AW2000	AW2000 en LMW ¹⁾	0,38	0,23	Voorlopige achtergrondwaarden THK ³⁾
3: Ondergrond AW2000	AW2000 en LMW ¹⁾	0,19	0,15	Voorlopige achtergrondwaarden THK ³⁾
Mijnsteengebied (0-0,5 m-mv)	Functiegericht	0,38	0,23	Functiegericht
Mijnsteengebied (0,5-2 m-mv)	Functiegericht	0,19	0,15	Functiegericht
Gbg ⁵⁾	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

¹⁾ Wonen (*Maximale Waarde Wonen*), AW2000 (*Achtergrondwaarde*) en LMW (*Lokale Maximale Waarde*)

²⁾ Op basis van de bodemkwaliteitskaart of een andere geldige milieuhygiënische verklaring

³⁾ ≤ 1,9 PFOA en 1,4 overige PFAS (*THK vanaf 2-7-2020*)

⁴⁾ ≤ 7,0 PFOA en 3,0 overige PFAS

⁵⁾ Binnen het beheergebied ligt geen Grondwaterbeschermingsgebied (Gbg)

Omdat binnen Kerkrade via gebiedsspecifiek beleid is vastgesteld dat mijnsteen als grond mag worden gezien, geldt de NBB-PFAS Kerkrade voor grond, mijnsteen en mengsels van beide, dit conform de vigerende NBB Kerkrade.

Bij het van kracht worden van het Definitief Handelingskader (*DHK*) voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie, zullen de normen voor de definitieve Achtergrondwaarden en Maximale toepassingsnormen automatisch die van de voorlopige Achtergrondwaarden en Maximale Toepassingsnormen uit het Tijdelijk Handelingskader (*THK*) in Tabel 1 vervangen.

2.3 Uitgesloten situaties

De bodemkwaliteitskaart voor PFAS geldt niet voor de in bijlage 2 van dit document opgenomen locaties en activiteiten. Deze worden als mogelijk verdacht op PFAS beschouwd. Ook geldt de bodemkwaliteitskaart PFAS en deze NBB-PFAS Kerkrade niet voor de situaties waarvoor de bestaande NBB Kerkrade ook niet van toepassing is.

Indien uit het vooronderzoek conform NEN5725 volgt dat de locatie mogelijk PFAS-verdacht is, dan dient de stofgroep PFAS (*lijst van 30 cf. THK, zie bijlage 3*) aan de onderzoekparameters te worden toegevoegd. Voor niet-verdachte locaties geldt de bodemkwaliteitskaart PFAS als bewijsmiddel.

Toepassen van grond/mijnsteen in oppervlaktewater is niet toegestaan. Op basis van het THK geldt voor het toepassen onder oppervlaktewater vooralsnog de bepalingsgrens van 0,1 µg/kg ds als norm.

3 Grondverzet binnen het beheergebied

Voor de gemeente Kerkrade is reeds een beheergebied aangewezen (*zie Figuur 1, blz. 5, NBB Kerkrade*). In aanvulling op de bestaande regels voor overige stoffen die in het bestaande beleid zijn opgenomen geldt voor PFAS houdende grond/mijnsteen die afkomstig is uit het beheergebied de toepassingseisen voor PFAS als opgenomen in Tabel 1 van dit document.

De bodemkwaliteitskaart kan als bewijsmiddel voor PFAS worden gebruikt voor grondverzet binnen het beheergebied, volgens de voorwaarden die zijn opgenomen in de vigerende NBB Kerkrade.

4 Grond van buiten het beheergebied

Voor grond van buiten het beheergebied gelden in aanvulling op de bestaande regels voor overige stoffen die in het bestaande beleid zijn opgenomen de voorlopige landelijke achtergrondwaarden voor PFAS als norm (*met uitzondering van de gevoelige toepassingen waarvoor in het THK een norm van 0,1 µg/kg ds is opgenomen*). De gehalten dienen te worden aangetoond met een geldig milieuhygiënische verklaring conform het Besluit bodemkwaliteit.

5 Tot slot

De beleidsregels voor PFAS gelden bovenop de beleidsregels uit de vigerende NBB Kerkrade. Voor grondverzet op basis van de bodemkwaliteitskaart is een vooronderzoek conform de NEN5725 verplicht.

Omdat in de praktijk verschillende talen en afkortingen voor PFAS-stoffen worden gebruikt is als ondersteuning in Bijlage 3 een tabel met een overzicht hiervan opgenomen.

Bijlage 2 Verdachte locaties en activiteiten PFAS

(bron; Tabel 1: Toepassingen van PFAS en de kans dat daarbij PFAS in het milieu vrij komt; uit "Een handelingskader voor PFAS"; Opgesteld door: Expertisecentrum PFAS; Uitgavedatum : 25 juni 2018; ISBN/EAN: 978-90-815703-0-5)

Type locatie	Activiteit	Kans op vrijkomen in milieu
PFAS producerende industrie (Productie PFOS/PFOA, telomeren)		
Productie van gefluoreerde polymeren	Productie van o.a. PFOS, PFOA, telomeren en ander PFAS verbindingen	Groot
Verwerkende industrie		
Productie Teflon en andere gefluoreerde polymeren	PFOA/GenX gebruikt tijdens productie	Groot
Verwerking van Teflon en andere gefluoreerde polymeren	PFOA/GenX mogelijk aanwezig in halffabricaat	Groot
Galvanische industrie	Mist-surpressant (vernevelen, chroombaden), vooral in chroom verwerkende industrie (maar ook andere metalen)	Groot
Textiel industrie	Behandelen textiel, leer, waterafstotend maken, vernevelen: o.a. van tapijten, meubelstoffering, outdoor kleding, schoenen	Beperkt
Halfgeleider industrie	Gebruik van PFAS in printplaatproductie (verdachte producten/chemicaliën: fotozuur, antireflectie coating, fotolak en ontwikkelvloeistof).	Beperkt
Foto industrie	In de foto industrie werden ook producten als oplosmiddel, pigmenten, ontwikkelvloeistof gebruikt.	Beperkt
Papier- en verpakkingindustrie	PFAS werd/wordt toegevoegd aan de samenstelling van het papier om het water en vetafstotend te maken (zoals ook bij levensmiddelen verpakkingen, bakpapier etc.)	Beperkt
Lak- en verfindustrie	Productie van lak en verf waarin PFAS wordt verwerkt	Beperkt
Hydraulische vloeistoffen	Sinds 1970 is PFAS als toevoeging gebruikt aan specifieke hydraulische vloeistoffen. Voornaamste gebruik bij motoren van vliegtuigen (bouw en onderhoud) of generatoren (van bijvoorbeeld windmolens).	Beperkt
Fabricage van cosmetica en reinigingsmiddelen	Voornameijk gebruikt om de oppervlaktespanning te verlagen of de levensduur van (cosmetische) producten te verlengen	Beperkt
Landbouw / tuinbouw	Mogelijk is PFAS toegevoegd aan bestrijdingsmiddelen	Vermoeden
Inzet brandblusschuim (AFFF schuim - klasse B voor brandbare vloeistoffen)		
Brand blussen	Calamiteit / incidentbestrijding	Groot
Brandweeroefenplaatsen (gemeenten)	Regelmatig, langdurig gebruik PFOS houdend schuim	Groot

Type locatie	Activiteit	Kans op vrijkomen in milieu
Brandpreventie voorzieningen (industrie) met schuimblusinstallaties	Tijdens calamiteiten en/of testen. Chemische industrie, op- en overslaglocaties, auto-industrie, kunststofindustrie, afval- en schrootverwerkingsbedrijven, chemicaliëngroothandel.	Kans is klein, effect is beperkt als opvang van blusstof plaatsvindt. Als opvang ontbreekt, dan is kans/effect groot
Militaire brandweeroefenplaatsen en vliegvelden	Tijdens calamiteiten en/of testen	Groot
Brandweeroefenplaatsen op vliegvelden (burgerluchtvaart)	Tijdens calamiteiten en/of testen	Groot
Secundaire bronnen		
Stortplaatsen	Storten van PFAS-houdende materialen zoals tapijten, meubels, ect. Bij onderzoek aandacht voor het percolaat en het grondwater. Zuivering van het percolaat op PFAS vindt doorgaans nog niet plaats. Dit is technisch wel mogelijk.	Vermoeden
Waterzuiveringsinstallaties	De afvalstromen van huishoudens, industrieën of stedelijk water (met bijvoorbeeld restanten van blusactiviteiten) worden hier opgevangen en gezuiverd. Zuivering van PFAS vindt nog niet plaats. Bij onderzoek naar PFAS aandacht schenken aan water, waterbodem, slibfractie en reststromen zoals zuiverings-slib.	Vermoeden
Afvalverbrandingsinstallaties	Doorgaans is de temperatuur van de verbrandingsoven onvoldoende om de PFAS volledig af te breken. Hierdoor komt PFAS vrij via de rookgassen, die doorgaans niet gereinigd worden op PFAS. Bij onderzoek naar PFAS aandacht voor het effect van atmosferische depositie naar de bodem.	Vermoeden

Bijlage 3 Afkortingenlijst PFAS

afkorting	SIKB-afkorting	SIKB-nr	engels	nederlands
PFBA	PFBA	4437	perfluoro-n-butanoic acid	perfluorbutaanzuur
PFPeA	PFPA	4448	perfluoro-n-pentanoic acid	perfluorpentaanzuur
PFHxA	PFHxA	4441	perfluoro-n-hexanoic acid	perfluorhexaanzuur
PFHpA	PFHpA	4440	perfluoro-n-heptanoic acid	perfluorheptaanzuur
PFOA-lineair	PFOA	4443	perfluoro-n-octanoic acid (lineair)	perfluorooctaanzuur lineair
PFOA-vertakt	sverttPFOA	5577	perfluoro-n-octanoic acid (branched)	perfluorooctaanzuur vertakt
PFNA	PFNA	4442	perfluoro-n-nonanoic acid	perfluornonaanzuur
PFDA	PFDA	4438	perfluoro-n-decanoic acid	perfluordecaanzuur
PFUnDA	PFUDa	4451	perfluoro-n-undecanoic acid	perfluorundecaanzuur
PFDoA	PFDoA	4439	perfluoro-n-dodecanoic acid	perfluordodecaanzuur
PFTrDA	PFTDA	4449	perfluoro-n-tridecanoic acid	perfluortridecaanzuur
PFTeDA	PFTeDA	4450	perfluoro-n-tetradecanoic acid	perfluortetradecaanzuur
PFHxDA	PFC16azr	5735	perfluoro-n-hexadecanoic acid	perfluorhexadecaanzuur
PFODA	PFC18azr	5736	perfluoro-n-octadecanoic acid	perfluorooctadecaanzuur
PFBS	L_PFBS	3895	perfluoro-1-butane sulfonic acid	perfluorbutaansulfonzuur
PFPeS	PFC5asfzr	5935	perfluoro-1-pentane sulfonic acid	perfluorpentaansulfonzuur
PFHxS	L_PFHxS	3932	perfluoro-1-hexane sulfonic acid	perfluorhexaansulfonzuur
PFHpS	L_PFHpS	3931	perfluoro-1-heptane sulfonic acid	perfluorheptaansulfonzuur
PFOS-lineair	PFOS	4445	perfluoro-1-octane sulfonic acid (lineair)	perfluorooctaansulfonzuur lineair
PFOS-vertakt	sverttPFOS	5518	perfluoro-1-octane sulfonic acid (branched)	perfluorooctaansulfonzuur vertakt
PFDS	L_PFDS	3898	perfluoro-1-decane sulfonic acid	perfluordecaansulfonzuur
4:2 FTS	H-PFC6asfzr	5996	4:2 fluorotelomer sulfonic acid	4:2 fluortelomeer sulfonzuur
6:2 FTS	2PFC6yC2a1sf	5517	6:2 fluorotelomer sulfonc acid	6:2 fluortelomeer sulfonzuur
8:2 FTS	H-PFC10asfzr	5830	8:2 fluorotelomer sulfonic acid	8:2 fluortelomeer sulfonzuur
10:2 FTS	H-PFC12asfzr	5831	10:2 fluorotelomer sulfonic acid	10:2 fluortelomeer sulfonzuur
N-MeFOSAA	N-MeFOSAA	5937	N-methylperfluorooctane sulfonamidoacetic acid	n-methyl perfluorooctaansulfonamide acetaat
N-EtFOSAA	EtFOSAA	5744	N-ethylperfluorooctane sulfonamidoacetic acid	n-ethyl perfluorooctaansulfonamide acetaat
PFOSA	PFOSA	4446	perfluoro-1-octanesulfonamide	perfluorooctaansulfonamide
N-MeFOSA	MeFOSA	6001	N-methylperfluorooctanesulfonamide	n-methyl perfluorooctaansulfonamide
8:2 diPAP	bisPFC10yPO4	5998	8:2 polyfluoroalkyl phosphate diester	8:2 fluortelomeer fosfaat diester

"GenX"		SIKB	Engels	Nederlands
HFPO-DA / FRD-903		5741	Hexafluoropropyleneoxide dimer acid	

